

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

На основание чл.259 ал.1 от ЗПУО, във връзка с чл.120 ал.3 от КТ и
ПВТР на ОУ „Иван Вазов”, с. Славяново П ПВТР на ОУ „Иван Вазов”, с.

Програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в училище представлява цялостна система за формиране на личността на ученика, която надгражда академичните знания с практически умения, ценности и социална отговорност. Тя е насочена към подготовката на младите хора за реалния живот, като ги подпомага да се ориентират в сложната социална среда, да изграждат здравословен начин на живот, да се отнасят отговорно към природата и да взаимодействат пълноценно с хора от различни култури.

В центъра на програмата стои разбирането, че образованието не се изчерпва с усвояване на знания, а включва изграждане на нагласи, умения за общуване, критично мислене и способност за вземане на решения. Четирите основни направления – гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование – не се разглеждат изолирано, а като взаимосвързани елементи, които се допълват и изграждат цялостна култура на поведение и мислене.

Гражданското образование играе ключова роля за формирането на активна гражданска позиция у учениците. В процеса на обучение те постепенно изграждат разбиране за устройството на обществото, ролята на институциите и значението на законите като регулатор на обществените отношения. Особено внимание се отделя на правата на човека, както и на връзката между права и отговорности. Учениците се насърчават да осмислят своята роля като граждани и да участват активно в училищния и обществен живот. Чрез участие в дискусии, симулации на реални ситуации, ученически инициативи и доброволчески дейности те развиват умения за сътрудничество, лидерство и социална ангажираност. Съществен аспект е и развитието на медийната грамотност – умението да се разпознава достоверна информация, да се анализират източници и да се противодейства на манипулации.

Здравното образование е неразделна част от цялостното развитие на учениците, тъй като здравето се разглежда като основна предпоставка за пълноценен живот и успешно обучение. В рамките на програмата учениците придобиват знания за физическото, психичното и социалното здраве. Те се запознават с принципите на здравословното хранене, значението на движението и активния начин на живот, както и с необходимостта от поддържане на лична хигиена. Същевременно се обръща внимание на психичното благополучие – умения за справяне със стрес, емоционална интелигентност, изграждане на положителна самооценка и умения за общуване. Важен акцент е превенцията на рисково поведение, включително употребата на алкохол, тютюн и други вредни вещества, както и безопасното поведение в интернет среда. Чрез практически дейности, обсъждания и работа по казуси учениците се учат да вземат информирани решения, които подпомагат тяхното здраве и безопасност.

Екологичното образование има за цел да изгради у учениците осъзнато отношение към околната среда и разбиране за взаимовръзките между човека и природата. В процеса на обучение те се запознават с основни екологични проблеми като замърсяването,

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

климатичните промени, изчерпването на природните ресурси и загубата на биоразнообразие. Програмата насърчава не само теоретичното познание, но и практическото участие – учениците се включват в инициативи за почистване, озеленяване, разделно събиране на отпадъци и опазване на природата. Те развиват умения за отговорно потребление, пестене на ресурси и устойчив начин на живот. Чрез тези дейности се изгражда чувство за принадлежност и ангажираност към средата, в която живеят, както и разбиране, че дори малките действия имат значение.

Интеркултурното образование допълва останалите направления, като поставя акцент върху човешките взаимоотношения и културното многообразие. В условията на глобализиращ се свят способността за общуване с хора от различни култури е ключова компетентност. Учениците се запознават с различни традиции, обичаи и ценности, като се насърчава уважението към различията и осъзнаването на общочовешките ценности. Особено внимание се отделя на преодоляването на стереотипи, предразсъдъци и дискриминация. Чрез работа в екип, съвместни проекти и културни инициативи учениците развиват емпатия, толерантност и умения за конструктивно разрешаване на конфликти.

Реализацията на програмата се основава на съвременни педагогически подходи, които поставят ученика в центъра на образователния процес. Активното участие се насърчава чрез интерактивни методи като дискусии, ролеви игри, симулации, работа по проекти и анализ на реални житейски ситуации. Учителят има ролята на фасилитатор, който насочва, подкрепя и стимулира учениците да изразяват мнение, да задават въпроси и да търсят решения. Важна част от процеса е и сътрудничеството с родители, институции и местната общност, което допринася за по-голяма практическа насоченост и реална връзка с живота.

Оценяването в рамките на програмата има подкрепящ характер и е насочено към проследяване на индивидуалния напредък на учениците. То се осъществява чрез наблюдение, участие в дейности, изпълнение на проекти, работа в екип и самооценка. Целта не е просто да се измерят знания, а да се насърчи развитието на умения, ценности и отговорно поведение.

В резултат от прилагането на програмата се очаква учениците да изградят стабилна ценностна система, основана на уважение към себе си, към другите и към света около тях. Те ще бъдат по-подготвени да вземат информирани решения, да се справят с предизвикателствата на съвременното общество и да участват активно в неговото развитие. По този начин училището се утвърждава като пространство за цялостно личностно развитие, в което знанието, уменията и ценностите се съчетават в подготовката на отговорни и ангажирани граждани.

Реализацията на програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование се осъществява чрез разнообразни и взаимно допълващи се начини и форми, които осигуряват не само усвояване на знания, но и активно участие на учениците в образователния процес. Подходът е насочен към учене чрез преживяване, участие и практическа ангажираност, като се създават условия за прилагане на наученото в реални житейски ситуации.

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ" - с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов" - 11, e-mail: info-2603004@edu.mon.bg

Една от основните форми за осъществяване на програмата е чрез часовете на класа, които предоставят естествена среда за обсъждане на теми, свързани с личностното развитие, ценностите и взаимоотношенията между учениците. В тези часове се създава пространство за свободно изразяване на мнение, споделяне на опит и обсъждане на актуални проблеми, което подпомага изграждането на доверие и подкрепяща училищна среда.

Съществено място заемат и интегрираните уроци в рамките на различни учебни предмети, чрез които темите на програмата се свързват с учебното съдържание. Така например въпроси, свързани с екологията, могат да бъдат разглеждани в часовете по природни науки, а теми за права, общество и култура – в хуманитарните дисциплини. Този подход допринася за по-добро осмисляне на знанията и показва тяхната приложимост в различни контексти.

Проектно-базираното обучение е друга ключова форма, чрез която учениците работят по реални или близки до реалността проблеми. В рамките на проекти те изследват дадена тема, събират информация, анализират данни и представят резултатите от своята работа. Този процес развива умения за работа в екип, планиране, критично мислене и самостоятелност, като същевременно повишава мотивацията и ангажираността на учениците.

Извънкласните дейности също имат важна роля в осъществяването на програмата. Те включват участие в клубове по интереси, доброволчески инициативи, кампании, тематични дни и училищни събития. Чрез тях учениците имат възможност да приложат на практика наученото, да развият социални умения и да се включат активно в живота на училищната и местната общност. Особено ефективни са дейности като екологични акции, благотворителни кампании, дни на здравето и културни фестивали.

Значимо място заемат и интерактивните методи на обучение, които се използват във всички форми на работа. Това включва дискусии, дебати, ролеви игри, симулации на реални ситуации и анализ на казуси. Тези методи стимулират активното участие на учениците, развиват умения за комуникация и аргументация и подпомагат изграждането на собствена позиция по различни въпроси.

Срещите с външни специалисти и представители на различни институции допълват образователния процес, като предоставят реална перспектива и практически опит. Участието на лекари, психолози, представители на неправителствени организации, еколози и общественици обогатява знанията на учениците и ги свързва с реалния живот извън училище.

Важен аспект от реализирането на програмата е и използването на дигитални технологии и ресурси. Чрез образователни платформи, мултимедийни материали и онлайн инструменти се създават възможности за по-динамично и ангажиращо обучение. Това подпомага развитието на дигитални компетентности и критично отношение към информацията в съвременната информационна среда.

Не на последно място, сътрудничеството с родителите и местната общност е съществен фактор за успешното осъществяване на програмата. Включването на родителите в различни инициативи, както и партньорството с местни институции и организации,

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

създават условия за устойчивост и реална приложимост на придобитите знания и умения.

Чрез съчетаването на тези разнообразни начини и форми за осъществяване програмата се превръща в динамичен и ефективен инструмент за възпитание и образование, който подпомага учениците да изградят умения за успешна реализация в съвременното общество и да се превърнат в активни, отговорни и ангажирани граждани.

ПРОГРАМА

по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

I. Обща информация

- **Етап:** начален / прогимназиален / гимназиален (може да се адаптира)
- **Форма:** час на класа / интегрирани уроци / проектно-базирано обучение
- **Продължителност:** 1 учебна година
- **Часове:** 1 час седмично (или по избор)

II. Основна цел

Формиране на активни, отговорни и толерантни личности, които:

- познават своите права и задължения
- водят здравословен начин на живот
- опазват околната среда
- уважават културното разнообразие

III. Основни направления

1. Гражданско образование

Цели:

- Разбиране на права и отговорности
- Развитие на критично мислене
- Активно участие в обществото

Теми:

- Моите права и задължения
- Как функционира държавата
- Демокрация и участие
- Медийна грамотност
- Доброволчество

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

Дейности:

- Дискусии
- Ролеви игри
- Ученически парламент
- Проекти

2. Здравно образование

Цели:

- Изграждане на здравословни навици
- Превенция на рисково поведение

Теми:

- Лична хигиена
- Хранене и движение
- Психично здраве
- Вредни вещества (алкохол, тютюн, наркотици)
- Онлайн безопасност

Дейности:

- Практически упражнения
- Срещи със специалисти
- Кампании „Здравословен ден“

3. Екологично образование

Цели:

- Осъзнаване на екологичните проблеми
- Активно участие в опазването на природата

Теми:

- Замърсяване и климатични промени
- Рециклиране
- Пестене на ресурси
- Биоразнообразие

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

Дейности:

- Засаждане на дървета
- Еко кампании
- Разделно събиране на отпадъци
- Посещения в природата

4. Интеркултурно образование

Цели:

- Развитие на толерантност и уважение
- Преодоляване на стереотипи

Теми:

- Културно разнообразие
- Традиции и обичаи
- Толерантност и емпатия
- Против дискриминация

Дейности:

- „Дни на културите“
- Представяне на различни традиции
- Работа в екип
- Дискусии

IV. Методи на обучение

- Интерактивни методи
- Проектно-базирано обучение
- Групова работа
- Казуси
- Игри и симулации

V. Очаквани резултати

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

Учениците:

- познават основни граждански права
- демонстрират здравословно поведение
- проявяват екологична отговорност
- уважават културното разнообразие

VI. Оценяване

- Наблюдение
- Участие в дейности
- Проекти
- Самооценка
- Портфолио

VII. Примерно разпределение (модулно)

Месец	Тема
Септември	Аз и обществото
Октомври	Здравословен начин на живот
Ноември	Права и отговорности
Декември	Културно разнообразие
Януари	Психично здраве
Февруари	Екология
Март	Доброволчество
Април	Толерантност
Май	Проекти и обобщение

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Съгласно чл. 15, ал. 4 на Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование , настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ОУ "Иван Вазов".

Програмата е със срок от 4 години.

Програмата е утвърдена на заседание на ПС – Протокол № 2

Основно училище "ИВАН ВАЗОВ"- с. Славяново, общ. Харманли
ул. "Иван Вазов"- 11 , e-mail:info-2603004@edu.mon.bg

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

- ✓ Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- ✓ Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- ✓ Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

ЦЕЛИ

- Създаване на насърчаваща и подкрепяща среда за ученици и учители със сътрудничеството на родители и институции;
- Повишаване качеството на образование в съответствие с изискванията на ДОС;
- Успешна подготовка и провеждане на НВО в 4. и 7. клас;
- Придобиване и усъвършенстване на дигиталните умения;
- Подобряване на материално-техническата база; Формиране на образовани личности с възможност за социализация;
- Повишаване авторитета на ОУ "Иван Вазов" чрез изградена единна и ефективна система за управление, която да осигури високо качество на образованието и превръщането на институцията в търсена и конкурентноспособна.